

Ajankohtaista kalataloudesta

Toiminnanjohtaja Markku Myllylä

Kalatalouden Keskusliitto

Rovaniemi 14.11.2014

Esityksen otsikoita

- Uusi tutkimuslaitos LUKE 1.1.2015 alkaen
- Kolmen Kala-ELY:n malli 1.1.2015
- Metsähallitus myy kalastuksenhoitomaksut ja läänikortit 1.1.2015 alkaen
- Hallituksen esitys uudeksi kalastuslaiksi 16.10.2014
- HE:n käsittely ja aikataulut eduskunnassa
- Mitä muutoksia lausuntokierroksen jälkeen tehtiin
- Viime hetken muutokset valtioneuvostossa 14.10.2014
- Mitä hallituksen esityksessä **ei ole**
- Mitä uutta hallituksen esityksessä uudeksi kalastuslaiksi on
- Kalastuslakia hienosäädetään asetuksilla

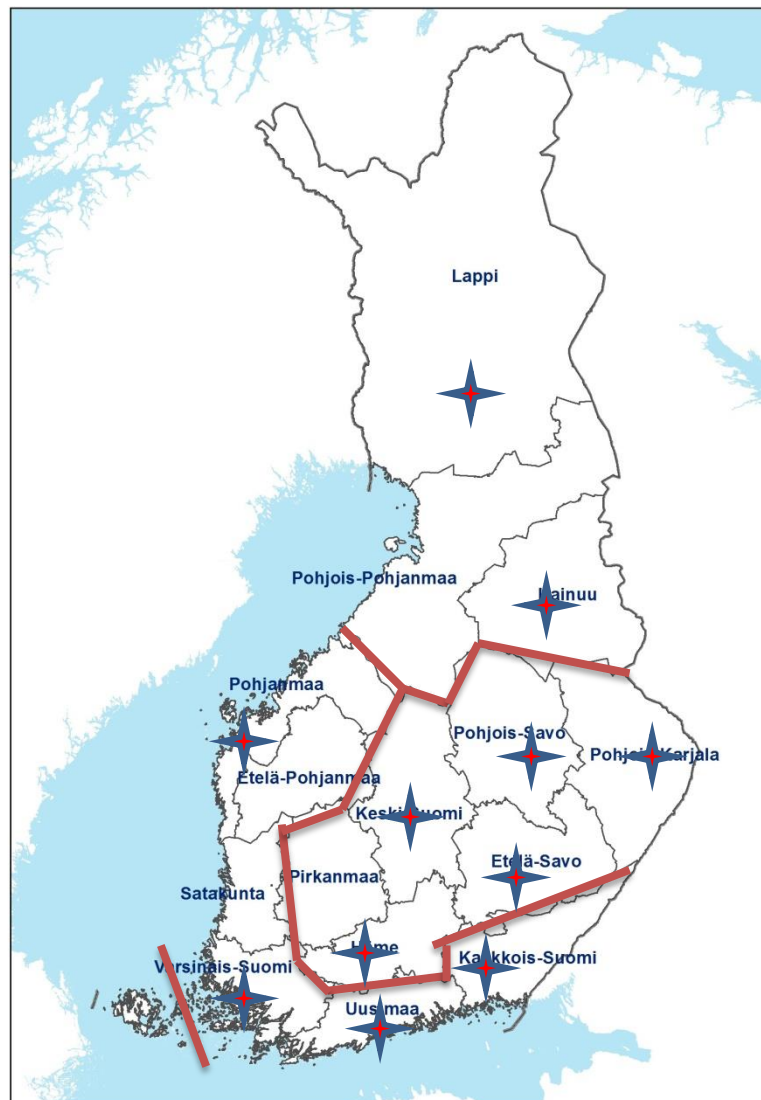

Luonnonvarakeskus LUKE

- Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL)
- Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT)
- Metsäntutkimuslaitos (Metla) sekä
- Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (Tike) tilastotehtävät
- Yhdistetään uudeksi Luonnonvarakeskukseksi tehtävänä mm. tieteellinen tutkimus, asiantuntijapalveluita päätöksenteon pohjaksi, tilastot
- Henkilöstömäärä 1700 htv

Kolmen Kala-ELY:n malli

Henkilöstömäärät kolmen Kala-ELY:n mallissa

- Kalatalousvirkamiehiä ELY:ssä vuonna 2014 yhteensä 58,5 henkilötyövuotta
- Vuonna 2018 eläköitymisten jälkeen kalatalousvirkamiehiä kolmessa Kala-ELY:ssä 42 henkilötyövuotta
- ELY-keskusten koko henkilömäärä on n. 3000 htv. YT-neuvotteluissa ilmoitettu supistamistarve n. 700 htv
- Kalastuslakiesityksessä lisätään ELY-keskuksille uusia tehtäviä, pystyvätkö hoitamaan kun henkilöstö vähenee/vähennetään?
- Kannattaisiko tehdä toisin päin eli vähentää ELY:jen kalataloustehtäviä ja siirtää niitä läheisyysperiaatteen mukaisesti kalatalousalueilla?

Kalastuskorttien myynti Metsähallituksen hoidettavaksi

- Vuoden 2015 alusta lukien Metsähallitukselle siirretään:
- Valtion kalastuksenhoitomaksujen myynti
- Läänikohtaisten = kalastusläänikohtaisten viehelupien myynti
- Metsähallitukselle siirtyy myös kalakorttien informaatiopalveluiden hoitaminen
- Ei vaikutusta asiakkaan maksamismenettelyyn
- Entiset tilinumerot säilyvät
- Samat hinnat kuin kuluvana vuonna
- Kalastuksenhoitomaksu: 24 euroa vuosi tai 7 euroa viikko
- Läänikortti: 31 euroa vuosi tai 7 euroa viikko

Uuden kalastuslain valmistelusta

Hallituksen esitys uudeksi kalastuslaiksi 16.10.2014

- Ensimmäinen versio uudesta kalastuslaista julkistettiin joulukuussa 2013
- Lausuntokierros talvella 2014, annettiin yli 200 lausuntoa
- Toinen versio keväällä 2014, viilattu lausuntojen perusteella
- Kolmas versio alkukesästä
- Poliittinen valmistelu kesällä - syksyllä 2014
- Hallituksen yksimielinen esitys 16.10.2014

HE:n käsittely ja aikataulut eduskunnassa

- Eduskunnassa kalastuslakiesitystä käsitellään kolmessa valiokunnassa:
- Maa- ja metsätalousvaliokunta
- Ympäristövaliokunta
- **Perustuslakivaliokunta**
- Valiokunnissa laaja kuulemismenettely
- Kalastuslain käsittely alkaa joulukuun 2014 alussa
- Jatkuu tammikuun 2015 puolella välissä
- Eduskunnan valiokunnat haluavat myös **asetusluonnokset nähtäväksi**
- Käsittely valmis maaliskuun 2015 ensimmäisellä viikolla

Mitä muutoksia lausuntokierroksella nostettiin esille 1

- Yleiskalastusoikeudet, kaupallisen kalastajan lupa, yhden kortin malli
Kelaonginta, silakkalitka, yhdellä luvalla koko maa, 65-vuotta täyttäneet maksavat, ELY-keskukselle mahdollisuus myöntää lupa kaupalliseen kalastukseen
- Vaelluskalavesistöjen ja vaelluskalojen määritelmä
Määritelmiä laajennettu hieman. Säilytetäänkö puuroaimenen käsite?
- Kotitarvekalastuksen määritelmä
Lausunnoissa paljon esillä. Kirjoitettu perusteluihin täsmälleen samalla tavalla kuin nykyisessä kalastuslaissa.
- Vesialueen omistajan oikeudet/lupien myynti, pyydysyksiköinnin asettaja
Selvennetty edellisestä versiosta. Luvan myynnin ehtona voi määrätä esim. silmäkoosta.
- Hoitokalastus isorysällä
Isorysää ei varata enää vain kaupallisten kalastajien käyttöön eikä nuottaa
- Kalatalousalueen toiminta ja sen jäsenet ja kokouksiin osallistujat
Äänivalta porrastettu: yli 1000 ha 3 ääntä, 500-999 ha 2 ääntä, alle 500 ha 1 ääni

Mitä muutoksia lausuntokierroksella nostettiin esille 2

- * Saaliin ensimyynti sisävesillä
Vahvasti poliittinen kysymys, joka jakaa mielipiteitä.
Myyntimahdollisuus säilyy ilman rekisteröitymistä kaupalliseksi kalastajaksi ja ilman kg rajaa
- * Kalastusrikosten ja menettämis- ja hallinnollisten seuraamusten kehittäminen jatkotyönä lain säätämisen jälkeen.
Kaloille sanktioarvot ym. Tämä on niin iso paketti, että se ei ratkea pelkästään kalastuslailla. Kuuluu tehtäviin jatkotöihin eli lakiuudistuksen III vaiheeseen.
- * Kalatalousneuvontapalvelujen rahoitus
Ensimmäisessä versiossa esitettiin hankemuotoista rahoitusta neuvonnalle. Kritisoitiin voimakkaasti, sillä jatkuva kalatalousneuvonta ei ole hanketoimintaa.
- * Saatujen lausuntojen perusteella em. asioita on punnittava huolellisesti
Lausunnoissa on em. asioiden lisäksi tullut runsaasti palautetta myös muista lain kohdista.
Ministeriö vakuutti käyneensä kaikki lausunnot huolella läpi

Viime hetken muutokset valtioneuvostossa 14.10.2014

- Uusi laki tulee voimaan vuoden **2016** alusta lukien
- Kalastonhoitomaksun maksuvelvollisia ovat **18-64 -vuotiaat** kalastajat ja maksun vuosimaksu on 39 euroa, viikkomaksu 12 euroa ja vuorokausimaksu 5 euroa. (sos.dem vaatimus)
- Kelaonginnasta ei tule maksutonta yleiskalastusoikeutta (mm. KKL esitti useaan otteeseen, että ei tarvita kelaonginnan ilmaistamista)
- Asetuksella rauhoitettujen kalojen myynti on laissa kielletty (varmaankin monta tahoja ehdottanut)
- Vapaa-ajankalastajien saalin myyntisäännöstä sisävesien osalta on muutettu. **Kilomäärää ei ole enää pykälässä**. Sallitaan satunnainen vähäisen kala- tai rapuerän myynti. (kilomäärän poistoa esitti KKL useaan otteeseen)
- Kaupallisten kalastajien pyydyksiä ovat trooli sekä muualla kuin saamelaisten kotiseutualueella verkot, joiden yhteen laskettu pituus on pyynti- tai venekuntaa kohden **enemmän kuin 240 metriä**. (49§). Eli Lappia lukuun ottamatta muualla Suomessa verkkoja saa olla korkeintaan 8 ellei rekisteröidy kaupalliseksi kalastajaksi tai saa ELY:tä poikkeuslupaa. Lapissa vapaa-ajankalastajien verkkomäärää ei ole saamelaisten kotiseutualueella keneltäkään rajoitettu. (tämä esitys tullut täysin puskasta, luonnonsuojelujärjestöt ja SVK esittäneet)
- Kaupallisten kalastajien pyyntiä ei saa yleiskalastuksia käyttämällä häiritä (**50 metriä**, 50 §) (tätä esittänyt RKP)

Mitä hallituksen esityksessä **ei ole**

- Ei tule osakaskunnalle / omistajalle rahallista sanktiota jos ei toteuta KHS:ssa mainittuja asioita
- Ei ole kilomääräistä saaliin myyntikieltoa kotitarvekalastajille
- Nuottakalastusta ja isorysää ei rajattu pelkästään ammattikalastajille
- Kelaonginnasta ei tehty ilmaista (mm. siian onginta rannikolla)
- Rauhoitetulle tai alamittaiselle kalalle ei asetettu sanktiomaksua (vrt. metsästys esim. ahma, susi, liito-orava...)
- Kalastuskortin maksamisen yhteydessä ei tarvitse ilmoittaa HETU:a
- Kalatalousneuvontapalveluiden rahoitusta ei hankkeisteta
- Valtakunnallista ”Kalastajien keskusjärjestön” perustamista ei tutkittu valmisteluprosessissa (KKL + SVK)

Mitä uutta hallituksen esityksessä uudeksi kalastuslaiksi on 1

- * Nykyinen kalastuksenhoitomaksu (24 euroa) ja läänikohtainen viehekalastusmaksu (31 euroa) yhdistetään yhdeksi kalastonhoitomaksuksi (7 §). Uuden maksun nojalla saa kalastaa koko maassa yhdellä vavalla vieheellä ja painovieheellä.
- * Uuden maksun hinnat olisivat 39 euroa/vuosi, 12 euroa/viikko ja 5 euroa/vuorokausi (79§).
- * Hinnan tarkistus joka 5 vuosi
- * Uuden maksun maksaisivat 18-64 vuotiaat muuta kuin onkimista ja pilkkimistä harjoittavat kalastajat
- * Verko-, katiska- ja useammalla kuin yhdellä vieheellä kalastus säilyisi vesialueen omistajien myymien lupien piirissä jatkossakin, samoin erityiskalastuskohteet (koskialueet yms.)
- * Silakkalitkalla kalastus muuttuu maksuttomaksi yleiskalastusoikeudeksi (7§). Voimassa olevassa laissa tarvitaan kalastuksenhoitomaksu (18 -64 v) ja vesialueen omistajan lupa.
- * Kalan ulkoapäin tartuttaminen tulee kielletyksi eli rokastus ja mateen pilkintä ns. ryöstäjäpilkillä kielletään

Uutuuksia 2

- Ammattikalastajien luvat myöntäisi jatkossakin **pääsääntöisesti vesialueen omistaja**, mutta uusi laki antaisi myös alueelliselle **ELY-keskukselle mahdollisuuden myöntää luvan** (13 §) kaupalliselle kalastajalle, jos ei sopimusta osakaskunnan/vesienomistajan kanssa ole saatu aikaiseksi ja jos vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kaupalliseen kalastukseen soveltuvaksi määritelty (36 §). Lupatulot maksettaisiin vesialueen omistajille (14 §).
- Tällainen ELY-keskuksen myöntämä ammattikalastuslupa olisi voimassa huolimatta siitä, että päätöksestä olisi valitettu

Uutuuksia 3

- Saaliin myyntioikeus rajattaisiin vain kaupallisille kalastajille (91 §). Uusi laki kieltäisi muilta kuin kaupallisilta kalastajilta myös sisävesillä saaliin myynnin **lukuun ottamatta suoraan kuluttajalle myytävää satunnaista ja vähäistä kalaerää** (nyt myyntikielto voimassa merialueella EU-säädösten perusteella).
- Vain kaupallisille kalastajille on sallittua troolin ja **yhteensä yli 240 pituisten verkkojen käyttö** (49 §). Muille kalastajille yli 240 verkkojatojen käyttö ei ole sallittu lukuun ottamatta saamelaisten kotiseutualueen verkkokalastukseen liittyvää poikkeusta.

Uutuuksia 4

- Alueelliset kalastuksenrajoituspäätökset siirtyisivät uudessa laissa **nykyiseltä kalastusalueelta ELY-keskuksen tehtäväksi (53 §)**.
- Lisäksi vesialueen omistajilla olisi mahdollisuus asettaa **lupaehtoja myöntämiinsä kalastuslupiin ja ohjeistaa osakkaiden kalastusta**
- Kalastusalueet (nykyisin yli 200) muuttuisivat kalatalousalueiksi ja niiden **lukumäärää pyritään vähentämään merkittävästi (22 §)**. Alueet laatisivat jatkossakin käyttö- ja hoitosuunnitelman (35–38 §)
- KHS:n merkitystä kasvatettaisiin laissa (39 -41 §, 73 §).
- Lakiin tulisi uutena elementtinä **valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat (34 §)**
- Käyttö- ja hoitosuunnitelma ei saisi olla ristiriidassa valtakunnallisen hoitosuunnitelman kanssa (37 §).

Uutuuksia 5

- Lakiin tulisi laaja kirjo erilaisia säätelymahdollisuuksia (esim. 52-55 §, 56 §, 59 §, 64-66 §)
- Uusia säätelyelementtejä olisivat muun **muassa rasvaeväleikkaus ja ylämitan asettaminen.**
- Kalojen elinkierron ja luontaisen lisääntymisen mahdollisuuksien parantaminen olisivat laissa läpäisyperiaatteella vahvasti mukana.
- Uhanalaisten kalakantojen suojelua tehostettaisiin (esim. 34 §, 52 §, 53 § ja 65 §)
- Intressien yhteensovitusta sekä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa eri toimijoiden kesken lisättäisiin kalatalousalueen lisäksi alueellisilla kalatalouden yhteistyöryhmillä (33 §)

Vesialueen omistajan asema 1

- Vesialueen omistajan asema laissa säilyisi pääpiirteissään samana kuin voimassa olevassa laissa (5 §)
- Pyynnin järjestämisessä otettava huomioon käyttö- ja hoitosuunnitelma (41 §)
- Oikeus kalastaa ja määrätä kalastuksesta kuuluisi edelleen vesialueen omistajalle siten kuin laissa säädetään.
- Erityisperusteiset kalastusoikeudet otettaisiin laissa huomioon ja niiden suhde muihin vesialueen omistajiin määriteltäisiin laissa (esim. 43-44 §, 25 §).
- Yleisten vesialueiden hallinta siirtyisi myös kalastuksen osalta ELY-keskukselta Metsähallitukselle (8 §)

Vesialueen omistajan asema 2

- ELY-keskukselle annettaisiin oikeus myöntää ammattikalastuslupia vesialueille, jos ovat KäHöSuMa:ssa määritetty ammattikalastukseen soveltuvaksi
- ELY-keskuksen myöntämä ammattikalastuslupa olisi **voimassa heti** muutoksenhausta huolimatta
- Vain kaupallisille kalastajille on sallittua troolin ja yhteensä yli 240 pituisten verkkojen käyttö (49 §).
- 240 metriä saa laittaa pyyntiin **pyyntikuntaa / venettä** kohden
- **Perustuslain mukainen omaisuudensuoja?**

Kalatalouden rahoitus

- Kalatalouden **perusrahoitus** hoidettaisiin uuden **kalastonhoitomaksun tuotolla**
- Hinta tarkistetaan 5 vuoden välein
- Rahoitettava toiminta määriteltäisiin laissa (82§) ja eri käyttökohteisiin jakautuminen vuosittain talousarviossa.
 - * **Kalastuksen valvonta**
 - * Kalatalousalueiden toiminta
 - * **Kalatalousneuvontapalveluiden järjestäminen**
 - * Omistajakorvaukset
 - * Kalastonhoitomaksun perimiskustannukset
- Yleiskalastusoikeuksista maksettavan **korvauksen perusta olisi jatkossa viehekalastus** nykyisen onginnan-, pilkinnän ja viehekalastusrasituksen sijaan (82 ja 83 §). Korvaustaso säilyisi ennallaan.
- Kalastonhoitomaksun keräämistehtävä siirtyisi ministeriöltä Metsähallitukselle (80 §)
- Miten 65 vuotta täyttäneiden vapauttaminen kalastonhoitomaksusta vaikuttaa kertymään? Erityisesti kehitys pitkällä aikavälillä.

Kalastuslakia hienosäädetään valtioneuvoston ja MMM:n asetuksilla

- Kalastusasetukseen tulee paljon pykälää
- Kalastusasetuksen valmistelu aloitettu MMM:ssä
- Eduskunta haluaa nähdä luonnoksen asetuksesta kun se käsittelee kalastuslakiesitystä
- Asetukset voimaan myös vuoden 2016 alusta

Valtioneuvoston asetuksella säädetty

Kalastusasetukseen (VNA)

- Pyydysten merkintä (48 §)
- Rauhoitusaikana kielletyt pyydykset (55 §)
- Kielletyt kalastustavat ja välineet sekä pyydysten ominaisuudet (46 §)
- Kalojen rauhoitukset (55 §)
- Kalojen pyyntimitat (56 §)
- ELY-keskuksen valtuus määrätä alueelliset poikkeukset pyyntimitoista (57 §)
- Vahvistetaan vaelluskalavesistöt (63 §)
- Säännökset kalastuksenvalvojan kokeesta ja koulutuksesta

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää

- Valtuus kieltää tai rajoittaa tietynlaisten pyydysten ja kalastustapojen käyttöä sekä käytettävien pyydysten määrää
- Voidaan kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamista ja tiettyihin kalojen ominaisuuksiin liittyvien yksilöiden saaliiksi ottaminen (sukupuoli, kokoluokka tms.)
- Käyttö- ja hoitosuunnitelman sisällöstä (36 §)
- Kielletyt istutukset (72 §)
- Kalojen maahantuontilupien tarkemmat edellytykset (76 §)
- Kalastonhoitomaksun tarkistukset 5 vuoden välein (78 §)

Maa- ja metsätalousministeriön annettava asetus

- Kalatalousalueista
Kalatalousalueiden rajojen perusteet 22 §
Vuosittainen toimintakertomus
- Valtiolle kuuluvien kalastusoikeuksien vuokraus 11 §:n nojalla
- Tiettyjen pyydysten teknisluonteisista ominaisuuksista
Kaupallisen kalastuksen pyydykset,
Pyydysten käyttötavat ja rakenne, käyttöaika,
Pyydys- ja saalismäärä
Kalojen vapauttamisvelvollisuus
- Kalastonhoitomaksun keräämisestä, kuitista, maksupaikat (ja mahdollisesti varojen myöntämisen perusteista ja käytöstä)

MMM voi antaa asetuksen

- Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella, kalastusluvan myöntämisestä ja lupaehdoista (45 §)
- Kaupallisen kalastuksen ryhmään I siirtymiseksi tarvittavasta suunnitelmasta (87 §)
- Saalispäiväkirja ja -ilmoitus (89 §)
- Tietojärjestelmän kirjaamistapa ja teknisestä hallinnoinnista (97 §)
- Kalastuksentralvojakortin sisältö ja tunnuksen ulkoasu (104 §)

Kiitos

KALATALOUDEN KESKUSLIITTO

AHVEN.NET